

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ ΣΤΕΦΑ

- καί τοὺς λοιποὺς ὠφέλησαν μαζί με τὴ ψυχὴ τους, σὰν ποῦ τυχεῖται ὅλοι μὲς νὰ τὸν εὐχαριστοῦμε τὸ δασκάλο μας τὸ σοφὸ καί νὰ τὸν συγχωροῦμε, ὅπου, σὰν εἶδε τὴ φωτιά, χωρίς καιρὸ νὰ γάση,
- 100 μὲς τὸ σκολεῖο εὐρέθηκε τὴ βλάβη νὰ προσβάσῃ, μὲ κόπο συγχροτούμενο, μ' ἄγωνα ποῦ ζοδεύει, τὴ βιβλιοθήκη σωριαστὴ μὲς τὴν αὐτὴ μουσικεὶ ἀληθινὰ δὲν ἔσωσε ὡς καί ἡ φωτιά νὰ βλάβῃ, μὸν νὰ ἔφτανε δὲ γέγονταν βρομένη νὰ τὴν κάψῃ νά! τί θὰ πῆ στὸν ἄνθρωπο ἡ γνώση, ποῦ ἤξεύρει ὅ,τι χιλιάδες δὲ νογᾶν μονάχη νὰ ἐφεύρῃ!
- Ὡστόσο βόσκει ἡ φωτιά καί γύρω προχωράει, μὴδὲ τινὰς ἐφρόντιζε, τὸ κάψιμο ἀβγατάει, ἄθωποι δὲν εὐρίσκονταν γιὰ νὰ τὴν ἐμποδίσουν,
- 110 νὰ κάμουν κάθε δυνατὸ νὰ τρέξουν νὰ τὴ σβήσουν, ἕνας καί μόνος βρέθηκε μὲ φρονιμάδας μέτρα, μιὰ πέτρα ἀλλιώως δὲν ἔμνησκε ἀπάνω σ' ἄλλη πέτρα, εὐγε σου καί τρισεῦγε σου, ἀλήθεια πατριώτη, ἐσένα πρέπει ἀξίωμα, τιμὴ μὲ δίκιο πρώτη, ἐσένα ὅπου ἔδειξες σωστὰ τὸ πόσο ἀρχήσεις
- γιὰ τὴν κοινήν ὠφέλειαν ὡς πρέπει νὰ φροντίζῃς « ἄσπρα, μαστόροι » ἐφώναζες » ἐσεῖς μὴ μ' ἀψηλᾶτε, « θέλετε χίλια, ἑκατό, πενήντα, δέκα νὰ τε »
- μὲ ὑπόσχεσες, φοβηρισμοὺς καί ὅμοια λόγια πλήθια
- 120 πολὺ καλὸ μὰς ἔκαμες, νὰ εἰπούμε τὴν ἀλήθεια, καί ἄνισος θέλουν μερικοὶ κακίγλωσσοι νὰ κρίνουν, ὁ κόσμος ὅλος ἄδικο νὰ ξέρῃς πῶς τοὺς δίνουν, καί τί νὰ εἰποῦν οἱ φτονεροὶ καί ἀνέγνωμοι ὄχτροὶ σου, γώρια πῶς οὐδὲν ἔδωκες παρὰν ὄχι τὸ πουγγί σου, πῶς οἱ μαστόροι ἀπόμειναν μὲ τὰ ταξίματά σου, καί ὕστερα πλερώθηκαν ἀπὸ τὴ γειτονιά σου, ἐσὺ ἔκαμες τὸ χρέος σου, ἐκεῖνοι πάλιν φταίγουν, ποῦ ἂν ἔδωκαν κίτιντι δὲν πρέπει νὰ τὸ λέγουν.
- Τέλος ἀρχίνησαν πολλοὶ τὸ ρέο νὰ ἀφίνουν
- 130 καί τοῦ κικου τ' ἀβγάτισμα ζητᾶν νὰ ξεμακρύνουν, οἱ καρδερώτεροι πηδᾶν καί τῆς σκεπαις πιακόνουν καί τοὺς μαστόρους πρῶθυμοι βοηθοῦν καί δυναμόνουν, στὰ σταυροδρόμια μερικοὶ τοὺς λιπίδες ξετάζουν, καί ἐκεῖνα ὅπου ἀρπάξην ν' ἀφήσουν ἀναγκάζουν, ἄλλοι ἂπ' ἄλλους δέγονται καί τὰ χρεῖωδη παίρουν καί τῆς φωτιάς τὸ σβύσιμο καί τῶν μαστόρων φέρουν, συντρέχουν ὅλοι ὁμόφωνοι μικροὶ μαζί μεγάλοι, καθένας ὅπως τοῦ ἴσους στὴν ὥρα τὸ κεφάλι, καί ἔτσι μὲ τὸ παρᾶδειγμα, μὲ τὴν καλὴ τὴν ποῶϊ.
- 140 ἀρχίνησαν τὰ πράγματα νὰ μπαίνουν σὲ μιὰ τάξι, ξεκόφτουν δῶ ξεκόφτουν καί χρομερίζουν ξεσκεπάζουν, γώρια φωνάζει καί τσοαχί καί ἀληθινὰ κοπιάζουν σ' ὀλίγην ὥρα τῆς δουλειᾶς ἐφάνηκε ἡ ἐνεργεια καί ὁ νοῦς πόσο εἶναι χρήσιμος ἀντα ὀδηγᾶει τὰ χέργια, μὲς τὰ καμμένα ἡ φωτιά περιωρισμένη μῆσκει, βοσκή παρέκει νὰ πιαστῇ καί μέρος δὲν εὐρίσκει, σ' αὐτὸ μιὰ κάποια χριστιανὴ ζετατραχηλισμένη, στὸ πλῆθος μὲσα ἐγούργιζε κοντὰ μισοκαμμένη,
- » γιά, πάρτε, ἄθωποι μάτια, γιομάτοι ἀμαρτία,
- 150 » παρακαλέστε κλιόντας θεοῦ τὴν εὐσπλαχνία, » γιὰτὶ δὲν εἶναι βολετό, γιὰτὶ δὲν ἔμφορεῖτε, » ὄχι τὴν οὐράνιαν ὀργή ποτὲ νὰ φυλαχτήτε, » ἰδέτε ἐμεῖν' ποῦ βρέθηκα στὸ σπίτι μου κλεισμένη,
- » καί ἀπὸ φωτιαῖς ἀπανωταῖς παντοῦθεν κυκλωμένη,
- » ἀπὸ ἀθρώπους συνδρομὴ δὲ στρέγω νὰ ζητήσω,
- » καί τὴν ἐλπίδα ἀπόβησα στὸν οὐρανὸ νὰ γλύσω,
- » γονατιστὴ ἐπροσευκομουν, στὰ δάκρυα βουτημένη,
- » ἀντα εἶδα ὀμπρός μου καί ἔσχεται νὰ λαμπροφορεμένη,
- » καί πιάνοντάς με κοπανᾶ με ὄμορος ὄχι τὸ χέρι,
- 160 » καθὼς μὲ βλέπετε ἄβλαθη καί ἀνέγγιγη μὲ φέρει». Νὰ τὴ θεωροῦν ὡς βόσκονταν, ν' ἀκοῦν τὸ τί διεγέταται, ἀπὸ τὰ γέλοια ὁ λόγος μὲ δίκιο δὲν κρατιέται.
- Ἄχ! σπῖτια ποῦ ἐπάγησαν, ἄχ, πλοῦτος ποῦ ἐχάθη! στὰ ἄτυχα τὰ Γιαννινα τί συρορά ἐστάθη!
- Ὡστόσο ἐσβύστηκε ἡ φωτιά κοντὰ στὴν ἐκκλησίαν τοῦ Ἁγίου Νικολάου καί ἔκαψε ἐκεῖθε ἡ δυστυχία, καί ἀπὸ τὴν ἄλλη τὴ μεριά ὡς τὸ ντοκμι τελειώνει, καί ὁ κόσμος πάει νὰ κοιμηθῇ, τὸ νοῦ του συμμαχζόνει.

Θὰ εἶταν ἴσως φυσικώτερο νὰ εἶταν γραμμμένη ἡ «Μαργαρίτα Στέφα» στὴ δημοτικὴ, καί νὰ κρίνεται στὴν καθαρεύουσα. Μὰ συνέβηκε τὸ περίεργο, ὁ Ξενόπουλος νὰ μὴ θέλῃ νὰ τὴν ἀφήσῃ τὴν καθαρεύουσα, ἂν καί τὴν ξέρει πολὺ καλὰ τὴ δημοτικὴ, καί μάλιστα τοῦ χαριτωμένου νησιοῦ τῆς ἱστορίας του. Καί ὁ Κριτὴς του πάλι νᾶχη κηρυγμένο πόλεμο μὲ τὴν καθαρεύουσα! Μὲ κακὸ Κριτὴ λοιπὸν ἐμπλέξε, μὰ πρέπει νὰ μᾶς συμπαθήσῃ ὁ φίλος μας, καί νὰ κοιτάξῃ τὴν οὐσία, ὄχι τὸ ἐξωτερικόν.

Ἄλλο ἓνα: Ἐκεῖνος ποῦ καταπιάνεται νὰ κρίνῃ τὸν Ξενόπουλο, πρέπει νὰ ξέρῃ ἀπὸ τέχνη, γιὰτὶ εἶναι τῆς τέχνης ἄνθρωπος ὁ Ξενόπουλος. Καί γι' αὐτὸ κοντοστάθηκα καί συλλογίσθηκα πολὺ πρὶ νὰ πιάσω τὴν πέννα. Καί ἂν τ' ἀποφάσισα, εἶταν ὄχι νὰ κρίνω, μόνον νὰ δώσω τὴν ἐντύπωσιν ποῦ μοῦ ἀφῆκε ἡ τελευταία αὐτὴ ἱστορία του. Λοιπὸν ἐντύπωσιν, καί ὄχι κρίσιν:

Ἡ «Μαργαρίτα Στέφα» μοῦ θυμίζει κάτι εἰκόνας ποῦ ἀπὸ μακριὰ νὰ τις δῆς δὲν καταλαβαίνεις καί πολλὰ. Πρέπει νὰ τις σιωπῆς, καί νὰ δῆς ἀπὸ κοντὰ τίς γραμμές, τὰ χίλια φιλοδοουλέματα, ποῦ τὸ καθένα ἔχει καί τὸ λόγο του, καί τὴ μορφὰ του. Εἶναι φιλοδοουλετής ὁ Ξενόπουλος. Καί εἶναι φιλοδοουλετής, ἐπειδὴ παρατηρεῖ καθετὶ, καί ξέρει νὰ τὸ ἱστορήσῃ. Μπατὲ μαζί του στὸ φαρμακεῖο ἐκεῖνο τοῦ Μαρκίδα, νὰ τὸ δῆτε αὐτὸ ποῦ σᾶς λέγω. Τὰ βλέπετε μὲ τὰ μάτια σας τὰ μέτρητά του σερτάρια, καί τις ποῖο ἀμέτρητες τις μποτίλιες. Ὡς καί τὰς βαριὰς μυροδιδείας του τις μυρίζετε, καί δίχως ἄλλο θὰ βγαίνετε ἔξω νὰ πάρετ' ἀέρα, μόνον ποῦ μπήκανε μὲσα οἱ δύο ἐκεῖνοι γυατροί, ὁ λιγνὸς καί ὁ χοντρός, καί σᾶς διασκέδασαν μὲ τις νοστιμώτατες ὀμιλίαι τους.

Ὁ Ξενόπουλος παίρνει φωτογραφίες. Χρώματα καί κίλλη τῆς φαντασίας δὲ βλέπεις, καθὼς σὲ ποιητικώτερες ἱστορίες. Βλέπεις ὅμως ἐκεῖνο ποῦ ἐννοεῖ νὰ σοῦ δείξῃ: τὴν ἀλήθεια, μ' ὅλας τίς λεπτομέρειαις τῆς. Τὸ μεσημεριανὸ φαγεῖ τοῦ Κόντε Ρικάρδου μὲ τὴ σιέστα κατόπι, ἡ λειτουργία στὴν ἐκκλησίαν μὲ ταῖς γυναικῆσαις μωρολογίαις, ἡ περιφρημὴ περιγραφή τῶν δύο Κατσουρελέων, καί πολλὰ ἄλλα τέτοια, εἶναι τὸ καθένα ἀπὸ μιὰ φωτογραφία, ποῦ καί τὴν βλέπεις καί τὴν ἀκούς. Καί ὁ λόγος δὲν εἶναι μόνον ποῦ ξέρει νὰ τὰ πῆ, μὰ καί ποῦ ξέρει τί νὰ πῆ. Τὸ ὄλιγο του εἶναι παρμένο ἀπὸ τόπους ποῦ τοὺς ἔχει μάθει μὴθι μὲ τὴ γλώσσα του. Ἐκεῖ πρέπει νὰ μεγάλωσῃ ὁ ζωγράφος μας.

Οἱ χαρακτῆρες του εἶναι καί ἐκεῖνοι χαραγμένοι μὲ γραμμὰς ὀρισμένες, καί θεοφάνεροι. Ὁ Κόντε Ρικάρδος καί ὁ Γιακουμάκης Στέφας εἶναι τύποι ποῦ κάνουν τιμὴ ἐνὸς Ντίκενς. Ὅλα τὰ πρόσωπα ποῦ πέρνουν μέρος μὲσα στὴν ἱστορία τῆς Μαργαρίτας, τύποι εἶναι. Καί ἴσως ὁ καλλίτερος εἶναι καί ὁ ἀπλοῦστερος—ὁ τύπος τοῦ Πώπου Ἀράχη.

Ἡ ἱστορία μας ὅμως δὲν εἶναι ψυχολογικὴ, εἶναι ἠθογραφικὴ. Δράμα δὲν εἶναι εἶναι ζωγραφία. Ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ὡς τὸ τέλος ἱστορεῖται μιὰ ἀγάπη, τῆς Μαργαρίτας καί τοῦ Τόννη, αὐτὸ εἶναι ἀλήθεια. Μὰ ἀκολουθοῦντας τὸ δρόμο τῆς ἀγάπης ἐκεῖνης, τὴ λησιμονεῖς, καί κάθισαι καί σεριανίζεις αὐτὰ ποῦ σοῦ δείχνει ὁ ζωγράφος στὰ πλάγια, μάλιστα τὰ κομματικά, ποῦ εἶναι μοναχὰ τους μιὰ ἱστορία, ἱστορία ποῦ ἐπαναλαμβάνεται σὲ κάθε τόπο, σὲ κάθε πόλη, καί σὲ κάθε χωριό. Ὅλο τὸ νησάκι, ὅλον ἐκεῖνο τὸ μικρόκοσμο, τόνε βλέπεις καί τὸν ἀκούς. Κατὰ τὸ τέλος,

σέ πέρνει πιά στὸν καθυστὸ δρόμο καὶ γοργῶ σέ φέρνει στὴ δραματικὴ του καταστροφή. Τὸ κλέψιμο τῆς Μαργαρίτας, τὸ σπάσιμο τῆς ρόδας τοῦ ἀμαξιοῦ, τὸ κυνηγητὸ τῶν γέρον κατόπι τους, τὸ πιάσιμο, τὸ γύρισμα, ὁ γάμος, — ὅλα ἔρχονται τὸνα κατόπι τοῦ ἄλλου, καὶ σοῦ δείχνουν πῶς ἂν δὲν ἔγραφε στὴν ἀρχὴ καὶ στὴ μέση τῆς ἱστορίας ὁ τεχνίτης μας μὲ τὴν ἴδια γλιτω-ράδα, εἴταν ἐπειδὴ εἶχε ἄλλα σπουδαιότερα πράγματα νὰ μᾶς πῆ: νὰ μᾶς εἰκονίσῃ πιστὰ τὸ νησάκι του, μὲ τὰ χίλια παράξενά του.

Τὴ διαφορά ἀπὸ τοῦτες τις ἠθογραφικὰς ἱστορίας ὡς τις ρομαντικὰς ἐκεῖνες ποῦ μᾶς ἔγραφαν ἄλλοτε! Καὶ τί χαρὰ νὰ τὸ συλλογίζεσαι πῶς χώρα δὲν εἶνε στὸν κόσμον νὰ δείχνῃ τόσες διαφορὰς ἀπὸ νησὶ σὲ νησὶ, ἀπὸ πόλη σὲ πόλη, ἀπὸ χωριὸ σὲ χωριό, καθὼς ἡ Ἑλληνικὴ χώρα. Ἀπέραντο στάδιο γιὰ τοὺς ἀληθινούς μας τεχνίτες! Τὴν καλὴ ἀρχὴ μᾶς τὴν ἔκαμε ὁ Ξενόπουλος. Μᾶς τὴν ἔκαμε κι ὁ Καρκαβίτσας. Σ' αὐτοὺς τοὺς δυὸ ἀπλόουνομε τὰ χέρια μας καὶ τοὺς χαιρε-τούμε, ποῦ μᾶς γλυτώνουν ἀπὸ τὸ ρομάντισο τὸ φράγκικο, καὶ μᾶς δροσοποτιζοῦνε μὲ ἱστορίες ρωμαϊκὰς.

A. E.

Ο ΒΥΚΟΛΑΚΚΑΣ

Ἡ γριά-Ζαφείρω ἐξημερώθηκε τὸ πρῶτ' βρειὰ ἀρρωστη. Τῆς εἶχε πικαστὴ ἄξαρνα πόδι καὶ χέρι καὶ μιλιὰ. Τ' ἀφεντικά της, ὁ κύρ Ἀνδρέας Φ* καὶ ἡ κυρία του, μιὰ σωστὴ ἀρχόντισσα, μὲ τὴ μονάκριβή τους κόρη τὴν Ἀγλαία, τὴν εἶχαν τὴ γριά Ζαφείρω, ὄχι πειὰ γιὰ ὑπηρετρία, ἀλλὰ γιὰ ψυχο-μάννα. Ὅταν ἐπαντρεύθηκε ἡ κυρὰ τραπεζίτισσα, τὴν εἶχε πάρει ἀπὸ τὸ πατρικὸ της σπίτι στὴν Καλαμάτα, ποῦ τὴν εἶχαν ἀπὸ μικρὴ. Γι' αὐτὸ καὶ τοὺς ἐπόνεσε πολὺ ἡ ἀρρώστια της. Ἐστεῖλαν ἀμέ-σως κ' ἔφεραν τὸ γιάτρο τοῦ σπιτιοῦ. Ἀνώφελα ὅμως, γιατί τὴν ἄλλη ἡμέρα, ἡ γριά-Ζαφείρω ἐξημερώθηκε χειρότερα, ἔπεσε σὲ ἀναισθησία καὶ τὴν ἄλλη μᾶς ἄφηκε χρόνους.

Τὴν καυμένη τὴ γριά-Ζαφείρω! πῶς τὴν ἐλυ-πήθηκαν ὁ κύριος καὶ ἡ κυρία Φ* καὶ πρὸ πάν-των ἡ κόρη τους, ἡ χαριτωμένη Ἀγλαία καὶ λίγο μαζὺ μ' αὐτὴ ὁ Γιωργάκης ὁ . . . φίλος της, ὁ ὁποῖος μάλιστα ἔχυσε κ' ἓνα ἢ δυὸ δάκρυα, σὰν ἐπῆγε τὸ μεσημέρι στοῦ κυρίου Τραπεζίτη τοῦ γεί-τονά του. Εἶχε γυρίσει ἀπὸ τὸ σχολαρχεῖο, ποῦ ἦταν μαθητὴς κ' ἔμαθε τὸ θάνατο τῆς γριά-Ζα-φείρας κ' ἀμέσως ἔτρεξε ἐκεῖ νὰ ἰδῇ τί γίνεται. . .

Ἡ Ἀγλαία ἦταν καταλυπημένη καὶ μ' ἓνα μαῦρο κρέπι σὸ λαιμό. Ἡ λύπη φαινόταν ζωγραφισμένη σὸ προσωπάκι της, τὰ μάτια της ἦταν κατα-κόκκινα. Σὰν τὴν εἶδε σ' αὐτὴ τὴν κατάστασι ὁ Γιωργάκης ἀποφάσισε νὰ δακρῶσῃ καὶ δύο νά! μεγάλα-μεγάλα δάκρυα ἔπεσαν ἀπὸ τὰ μάτια του! Τὴν ἐρώτησε μάλιστα καὶ μ' ἓνα σοβαρὸ τρόπο ἂν ἤθελε νὰ βάλῃ κ' αὐτὸς πένθος 'στὸ καπέλλο του!

Σὰν εἶνε κανεὶς δεκαπέντε χρόνων, τὰ μόνα ποῦ ἔχει εὐκολὰ εἶνε τὰ γέλοια καὶ τὰ δάκρυα, ὁ ὕπνος καὶ οἱ . . . ἀνοησίες.

Ναὶ ἀνοησίες! Μὰ ἡ τοῦ Γιωργάκη ἐκεῖνη τὴν ἡμέρα δὲν ἦταν καὶ πολὺ μεγάλη, ἀφ' οὗ ὁ δύστυ-

χος ἦταν ἀβγαλτος 'στὸν κόσμον δὲν εἶχε καμω-μένη ἀκόμη τὴ γνωριμιὰ τοῦ θανάτου, κ' οὔτε ἤξερε καλὰ-καλὰ τί θὰ πῆ πένθος καὶ πότε τὸ βά-ζουν. Ἡ μαῦρη αὐτὴ τσόχμη κορδέλλα, ποῦ καμ-μιὰ φορὰ ζυγίζει χιλιάδες ὀκάδες, δὲν εἶχε ἀκόμη βαρύνει τὸ ἔλαφρό του παιδιάτικο κεφάλι. Δὲν εἶχε περάσει ἀκόμη ἀπὸ πάνου του οὔτε μαῦρη σιέπη, οὔτε μαῦρη σιέφι.

Ἀργότερα ἔμαθε κ' αὐτὸς, σὰν τοὺς ἄλλους, τί ἤθελε νὰ πῆ καὶ πένθος καὶ θάνατος καὶ ἄλλα πολλὰ σχετικὰ. . . Καὶ τᾶμαθε τότε καλὰ, ποῦ δὲν ἔχει πειὰ φόβο νὰ κάμῃ τὴν ἴδια ἀνοησία. . . .

*

Τὸ ἀπομεινόμερον εἶχαν μαζευτὴ στοῦ κυρίου Τραπεζίτη, μερικὲς γειτόνισσες—ὅλες γυναῖκες ἐμπό-ρων—γιὰ νὰ συλλυπηθοῦνε τάχα τὴν κυρὰ-Τραπε-ζίτισσα καὶ τὴν κόρη της. Νὰ παίξουν τίς καλω-σύνης τῆς μακαρίτισσας, ποῦ ἦταν πιστὴ δουλεύτρα κ' εἶχε χέρια χρυσὰ ἀπὸ τιμιότητα, κ' ἀγάπης τὸ σπίτι μὲ τέτοια ἀρροσίωσι. Κι' ἄλλα πολλὰ ἀπὸ τὰ συνηθισμένα, ποῦ λένε ἡ γυναῖκες, σὰν πηγαίνουν σὲ κανένα σπίτι ποῦ ἐπισκέφτηκε ὁ κρύος κ' ἄρα-χος χάρος.

Κατὰ τίς πέντε—ἦταν Ἰούνιος μῆνας—ἔκαμαν τὴν κηδεῖα της, μὲ ὀχτῶ παππάδες καὶ τρεῖς ψάλ-τες. Ἐπῆγαν κοντὰ ὅλοι οἱ ὑπάλληλοι τῆς Τρα-πέζης, μερικοὶ γειτόνοι κ' ὁ Γιωργάκης μαζὺ μὲ συμμένο κεφάλι. Ὡ! ἔπρεπε νὰ τὸν ἐβλέπατε πῶς ἐφαινόταν ὅτι εἶχε πάρει τὸ πρᾶγμα πολὺ σοβαρὰ! Μὰ ἔλα ποῦ στάληθινὰ περισσότερο ἐσκεπτόταν τὴν Ἀγλαία, μὲ τὰ σγουρὰ-σγουρὰ σὰν ἀγοριοῦ μαλλιά της, τὰ γαλαζένια μάτια της, ποῦ σὲ δυὸ ἢ τρεῖς ἡμέρες θὰ ἔφρευγε μὲ τοὺς γονεῖς της νὰ πάνε 'στὸν Πύργο 'στὴν ἐξοχὴ τους, νὰ μείνουν ὅλο τὸ καλοκαίρι, παρὰ τὴ γριά-Ζαφείρω, ποῦ ἔμοιαζε μὲ τὸ φέσι, ποῦ τῆς εἶχαν βαλμένο, 'σὰν μαϊμού μὲ κόκκινη σκούφια. Σὰν τὴν ἐδιάβασαν 'στὴν ἐκκλησιὰ κ' ἔψαλαν οἱ παππάδες τὸ «*Δεῦτε τελευταῖον ἀσπασμόν*», ἐπῆγαν πέντε-ἕξι καὶ τὴν ἀσπάστηκαν, κ' ἐσίμωσε κ' ὁ Γιωργάκης κοντὰ κ' ἀφ' οὗ ἐφίλησε τὸ εἰκόνισμα, ποῦ τῆς εἶχαν 'στὰ χέρια μ' ἓνα σταυρὸ κέρινο, ἀκούμπησε τὰ χεῖλη του καὶ 'στὸ μέτωπό της:

— Μπᾶ! Μπᾶ! πῶς εἶνε κρύα, εἶπε σὲ κάποιον ποῦ ἦταν κοντὰ του κ' αὐτὸς χαμογέλασε. . .

*

Ἄχ! καλὸ Σεπτέμβριο τώρα νὰ ματαῖδῃ τὴν Ἀγλαία του! Ἦταν καταλυπημένος, ἀπαρηγό-ρητος. Ποῦ νὰ μπορῇ νὰ τὴν καλημερίσῃ πειὰ ἀπ' τὸ παράθυρό του κάθε πρῶτ. Τὸ βράδυ ποῦ ἤθελε νὰ φύγῃ ἡ Ἀγλαία τοῦ ἔδωσε κρυφὰ-κρυφὰ ἓνα βελουδένιο σακκουλάκι, ποῦ εἶχε μέσα λίγα μαλλιά της, κ' ἀπόξω εἶχε κεντημένα τὰ γαλλικὰ λόγια: «*Ne m' oubliez pas*». Ἄχ! αὐτὰ τὰ λόγια τοῦ ἐχάλασαν τὸ κεφάλι.

Δυὸ ὥρες ζητοῦσε νὰ εὕρῃ 'στὸ λεξικὸ τὸ ῥῆμα *moublier*!! Μὰ δὲν τὸ 'κατάφερε! Τὸ πρῶτ' ποῦ ἐπῆγε 'στὸ μάθημά του ἐρώτησε δειλὰ-δειλὰ τὸ σχολάρχη του, ἓναν ἀγριάνθρωπο! τί ἤθελε νὰ πῆ